

FOI:s forskning om utländska investeringar och ägande

1 Inledning

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) har under ett antal år fått uppdrag från olika uppdragsgivare att undersöka och analysera olika aspekter av utländska investeringar och utländskt ägande, till exempel med fokus på utvalda ursprungsländer för investeringarna (Hellström m.fl., 2019; Almén m.fl., 2022; Almén, 2023), utvalda branscher och samhällssektorer som investeringarnas mål (Budryk m.fl., 2023; Refors Legge m.fl., 2023), samt utifrån bl.a. ekonomiska (Budryk m.fl., 2023), juridiska (Refors Legge m.fl., 2023) eller säkerhetspolitiska (Almén och Weidacher Hsiung, 2022) perspektiv. Följande memo är en FOI-intern beställning med avsikt att ge en samlad bild av vad myndigheten har gjort på området utländskt ägande och utländska investeringar. Memot ger även en indikation på myndighetens samlade kompetens och framtida intressen inom ämnet.

I detta memo, och med hjälp av en litteraturstudie av publicerat material, har tidigare arbeten som gjorts vid FOI inom ämnet sammanställts. Genom analys av och tillsammans med intervjuer med författare av publikationerna, har myndighetens samlade kunskap och kompetens inom ämnet kartlagts. Det insamlade materialet har även kompletterats med författarnas egna reflektioner i diskussionsavsnittet, i egenskap av medförfattare till två av publikationerna. Författarna har även gjort en analys av områden inom ämnet utländska investeringar och ägande som kan vara intressanta att forska på samt hur FOI kan fördjupa och stärka myndighetens kompetens och initiativ på området.

Syftet med memot är att ge en enkel överblick över myndighetens kompetens och samlade publikationer inom utländska investeringar och utländskt ägande. Memot syftar även till att undersöka vilka områden som kan vara av intresse för att bygga en bredare och djupare kompetens inom ämnet. Memots författare har även ambitionen att kunna inspirera till ytterligare studier och forskningsfrågor och därmed bidra till utvecklingen av kunskapen på området.

Följande forskningsfrågor har väglett arbetet: (1) *Vilken forskning har genomförts på FOI inom ämnet utländska investeringar?* (2) *Med utgångspunkt i den tidigare forskningen, vilka frågeställningar kan vara aktuella för FOI:s framtida arbete inom ämnet?*

Memot har avgränsats till att enbart analysera studier som publicerats under perioden 2015 - 2023. Även analysen av potentiella framtida studier har avgränsats inom rimliga ramar för myndighetens verksamhet. Analysen avser enbart icke-sekretessbelagda dokument.

2 Metod

Materialet som utgör memots underlag har samlats in i två steg. I ett första steg gjordes en sökning i FOI:s rapportdatabas för att identifiera och analysera myndighetens publikationer inom ämnet. I det andra steget intervjuades fyra av dessa publikationers författare.

Titel/Title
FOI:s forskning om utländska investeringar och ägandeMemo nummer/Number
FOI Memo 8443

2.1 Litteraturstudie

Det första steget var en litteraturstudie i form av en datasökning där samtliga rapporter som skrivits vid FOI, med en koppling till utländskt ägande eller utländska investeringar, gicks igenom. Sökningen utgick ifrån följande ord med tillhörande böjningsformer: *utländsk, investering, direktinvestering, förvärv och ägande*, samt i engelsk översättning: *foreign, investment, direct investment, acquisition och ownership*. Publikationer på träfflistan som sökningen genererade bedömdes kvalitativt av författarna för att säkerställa att de behandlade ämnena var relevanta för uppdraget.

Sökningen har begränsats till publikationer efter 2015 då äldre studier inte bedömdes vara relevanta för dagens kompetensläge. Sökningen genomfördes den 28:e juli 2023. För att öka memots tillgänglighet valde författarna att inte behandla sekretessbelagt material i den här studien.

Sammanlagt resulterade sökningen i en lista av tio publikationer genomförda av totalt femton olika författare. Dessa publikationer har genomförts på uppdrag av fyra olika externa uppdragsgivare. Den kompletta listan presenteras i tabell 1 nedan.

Tabell 1. FOI:s publikationer inom ämnet utländska investeringar och utländskt ägande mellan den 1.a januari 2015 och den 28.a juli 2023.

Titel	År	Dokumenttyp	Uppdragsgivare	Författare
China's Acquisitions in Europe: European Perceptions of Chinese Investments and Their Strategic Implications	2016	Rapport	Försvarsdepartementet	Jerker Hellström
Kinesiska bolagsförvärv i Sverige: en kartläggning	2019	Memo	Utrikesdepartementet	Jerker Hellström, Oscar Almén, Johan Englund
Utländska direktinvesteringar i skyddsvärda verksamheter: En studie av risker, branscher och investerare	2020	Rapport	Utrikesdepartementet	Magnus Petersson (red.), Oscar Almén, Carl Denward, Erika Holmquist, Tomas Malmlöf, Maria Ädel
Chinese corporate acquisitions in Sweden: A survey	2021	Memo	Utrikesdepartementet	Jerker Hellström, Oscar Almén, Johan Englund
China's Economic Influence in the Arctic Region: The Nordic and Russian cases	2022	Rapport	Försvarsdepartementet	Oscar Almén, Christopher Weidacher Hsiung
Ryska investeringar och ekonomiska intressen i Sverige	2022	Rapport	Utrikesdepartementet	Oscar Almén, Jens Lusua, Tomas Malmlöf
Forskningsdelområdet Försvarsekonomi	2022	Rapport	FOI	Susanne Oxenstierna
Utländska investeringar och ägande i svensk hälso- och sjukvård – En studie om risker	2023	Rapport	Socialdepartementet	Michal Budryk, Alma Dahl, Helené Lackenbauer, Maria Refors

Titel/Title
FOI:s forskning om utländska investeringar och ägande

Memo nummer/Number
FOI Memo 8443

				Legge, Jens Lusua
Utländska investeringar och ägande i svens grund- och gymnasieskola – En studie om risker	2023	Rapport	Utbildningsdepartementet	Maria Refors Legge, Alma Dahl, Michal Budryk, Helené Lackenbauer, Jens Lusua
Kinesiska investeringar i Sverige: En kartläggning	2023	Rapport	FOI	Oscar Almén

2.2 Intervjuer

Under hösten 2023 genomfördes intervjuer med fyra av författarna bland de ovannämnda publikationerna. Syftet var att fånga den kunskap och de erfarenheter som av olika skäl inte inkluderats i det publicerade materialet. Intervjuerna genomfördes under november 2023 och varade mellan 25 och 40 minuter. Alla intervjuer genomfördes i FOI:s egna lokaler. I intervjuerna följdes en intervjuguide, se bilaga 1. Intervjuerna spelades inte in. Båda författare av detta memo deltog i alla intervjuer; en av författarna förde dialogen med respondenten medan den andra antecknade svaren. Efter varje intervju diskuterade författarna de erhållna svaren för att säkerställa en samstämmig tolkning och komma fram till gemensamma slutsatser.

I tabell 2 nedan visas en överblick av intervjuerna. I avsnitt 3.2 (intervjuresultat) kopplas inte påståenden till enskilda respondenter.

Tabell 2. Genomförda intervjuerna.

Datum	Respondentens enhet	vid	Längd
Den 10/11 2023	Säkerhetspolitik		25 min
Den 10/11 2023	Säkerhetspolitik		40 min
Den 21/11 2023	Försvarsekonomi		30 min
Den 21/11 2023	Försvarsekonomi		30 min

3 FOI:s tidigare studier inom utländska investeringar och ägande

I detta avsnitt sammanfattas resultat av denna studie. Först presenteras en sammanfattning av de tio publikationer som ingick i analysen. I den andra delen presenteras resultaten av de genomförda intervjuerna.

3.1 Litteraturstudie

Av tio publikationer i ämnet utländska investeringar och utländskt ägande var åtta rapporter och två memon. Åtta av studierna genomfördes på uppdrag av olika departement, varav fyra av Utrikesdepartement, två av Försvarsdepartement och ett vardera av Utbildnings- respektive Socialdepartement. Två studier var interna beställningar inom FOI. Av femton olika författare var tolv

Titel/Title
FOI:s forskning om utländska investeringar och ägande

Memo nummer/Number
FOI Memo 8443

fortfarande verksam vid FOI i december 2023, utspridda på fyra olika enheter. Enheten för säkerhetspolitik representeras av fem medarbetare, enheten för försvarsekonomi av fyra, enheten för asymmetriska hot av två och enheten för samhällets säkerhet av en. Tre av publikationerna har skrivits på engelska (varav ett är en översättning av ett tidigare memo) och de övriga på svenska. Publikationerna är jämnt fördelade mellan åren. Flertalet, sex av 10, av publiceringarna utgavs under 2022 och 2023, vilket tyder på uppdragsgivarnas ökade intresse för ämnet den senaste tiden och kan även tolkas som ett tecken på myndighetens ökande kompetens inom ämnet.

3.1.1 Studiernas fokusområden

De analyserade studierna inriktar sig på ett brett urval av frågeställningar. Två tydliga teman kan urskiljas: dels ett fokus på utvalda ursprungsländer från vilka investeringar görs och dels på utvalda sektorer som är mål för investeringar.

Det är tydligt att Kina är ett av de länder som studierna fokuserar särskilt på. Landet har en framträdande roll i sex av de tio analyserade studierna (Hellström, 2016; Hellström m.fl., 2019; Petersson m.fl., 2020; Hellström m.fl., 2021; Almén och Weidacher Hsiung, 2022; Almén, 2023). Ryssland studeras i två av publikationerna (Petersson m.fl., 2020; Almén m.fl., 2022), varav ett även inkluderar en fallstudie av Iran (Petersson m.fl., 2020). I övrigt finns det inget uttalat fokus på specifika länder i studiernas frågeställningar, även om en del länder i vissa fall kan bli mer framträdande i studiernas slutsatser.

Valet av de tre länderna – Ryssland, Kina och Iran – ska framför allt ses i det säkerhetspolitiska sammanhanget. Det är just dessa tre länder som Säkerhetspolisen (2023) utpekat som hot mot svenska intressen. Kartläggningar av kinesiska och ryska investeringar och ekonomiska intressen i Sverige är därför av stort intresse för flera svenska myndigheter. Dessutom kan nämnas att Kinas användande av andra ekonomisk-politiska verktyg, det vill säga den så kallade ekonomiska statskonsten, har även varit av intresse (Almén och Weidacher Hsiung, 2022).

Två av de analyserade studierna inriktas särskilt på utvalda samhällssektorer, hälso- och sjukvård (Budryk m.fl., 2023) respektive grund- och gymnasieskolor (Refors Legge m.fl., 2023). Petersson m.fl. (2020) publicerar en lista av samhällssektorer som kan betraktas som skyddsvärda. De ovan nämnda sektorerna återfinns på den lista som Peterssons m.fl. (2020) sammanställt.

3.1.2 Sammanfattning av studiernas metoder

Ett rikt urval av metoder har använts i de olika publikationerna inom ämnet. Kvalitativa fallstudier i flera olika former används av Hellström (2016), Petersson m.fl. (2020), Almén och Weidacher Hsiung (2022), Budryk m.fl. (2023), samt Refors Legge m.fl. (2023). I fyra studier väljer författarna att presentera omfattande deskriptiv statistik för att kartlägga de studerade utländska investeringarna (Hellström m.fl., 2019; Hellström m.fl., 2021; Almén m.fl., 2022; Almén, 2023).

En vanlig metod är att samla in data från öppna källor (framförallt Hellström, 2016; Petersson m.fl., 2020; Refors Legge m.fl., 2023). Vissa författare (Hellström, 2016; Budryk m.fl., 2023) väljer dock att genomföra intervjustudier. Hellström m.fl. (2019; 2021), Almén m.fl. (2022) samt Almén (2023) förlitar sig på en databas från Bolagsverkets register över verkliga huvudmän.

I två av publikationerna (Petersson m.fl., 2020; Oxenstierna, 2022) ligger fokus främst på litteraturstudier utan insamling av primärt empiriskt material.

3.1.3 Sammanfattning av studiernas slutsatser och forskningsförslag

En vanlig utmaning som konstateras i samtliga av de analyserade studierna är svårigheterna med att få tillgång till pålitlig data. Oxenstierna (2022) lyfter även fram svårigheter kopplade till att definiera nyckelbegrepp, vilket även bekräftas av den mängd av olika definitioner av grundläggande begrepp som Petersson m.fl. (2020) rapporterat om. I sammanhanget kan det också noteras att de flesta av de

Titel/Title
FOI:s forskning om utländska investeringar och ägande

Memo nummer/Number
FOI Memo 8443

analyserade studierna inte använder sig av en begreppsapparat som är förankrad i någon etablerad teori. Frågeställningarna drivs i hög utsträckning av den tillämpade problematiken.

Samtliga analyserade studier lyfter fram de positiva aspekter som utländska investeringar och internationell handel medför. Framför allt Budryk m.fl. (2023) och Refors Legge m.fl. (2023), som koncentrerar sig på utvalda samhällssektorer, menar att det utländska ägandet i sig inte nödvändigtvis är problematiskt, utan att problem kan bero på andra omständigheter. Exempelvis nämner Refors Legge m.fl. (2023) brister i tillsyn i friskolornas verksamhet och Budryk m.fl. (2023) lyfter Sveriges höga beroende av de globala försörjningskedjorna. Det sistnämnda finner stöd även i Almén m.fl. (2022) resonemang.

Almén (2023) konstaterar att de kinesiska investeringarna koncentrerar sig inom branscher som är strategiskt intressanta för den kinesiska staten och samma slutsatser kan dras från Hellström (2016) samt Hellström m.fl. (2019; 2021). Därmed kan de kinesiska investeringarna ses inte bara som en ekonomisk företeelse, utan även som Kinas politiska verktyg (Hellström, 2016; Petersson m.fl., 2020; Almén och Weidacher Hsiung, 2022). Även Ryssland och Iran bör övervägas i detta sammanhang (Petersson m.fl., 2020; Almén m.fl., 2022). Dessa länder saknar visserligen uttalade policyer liknande de kinesiska *Belt and Road Initiative* och *Made in China 2025*, men investeringar därifrån kan i vissa fall motiveras av icke-ekonomiska skäl (jfr Clegg m.fl., 2018; Cuervo-Cazurra, 2018), inte minst med tanke på Säkerhetspolisens (2023) analyser.

I flertalet av de analyserade studierna uppmanar författarna till att utöka det empiriska underlaget. Hellström (2016), Hellström m.fl. (2019; 2021), och Almén m.fl. (2022) lyfter exempelvis fram behovet av att kunna genomföra jämförelser med andra länder, både i rollen som ursprungsland och som mål för utländska investeringar. Budryk m.fl. (2023) och Refors Legge m.fl. (2023) föreslår undersökningar av flera skyddsvärda samhällssektorer som kan vara utsatta för risker och hot vid utländska investeringar, såsom transport, kommunikation, medier, el och energi eller fastigheter.

Problemen med att fastställa en investerares nationalitet lyfts fram, framför allt i de senast publicerade studierna (Almén m.fl., 2022; Budryk m.fl., 2023; Refors Legge m.fl., 2023; Almén, 2023). Förutom forskningsetiska överväganden nämns även svårigheter med tillgång till pålitlig data samt investerarnas omfattande möjligheter till att dölja sin identitet bakom komplexa internationella ägarstrukturer.

Petersson m.fl. (2020) uppmanar även till utveckling av metoder för riskanalys i samband med utländska investeringar, vilket även lyfts av Refors Legge m.fl. (2023). Dessutom problematiserar Petersson m.fl. (2020) diskussionen om investerarens motiv, vilket är i linje med argument framförda av Almén och Weidacher Hsiung (2022), Budryk m.fl. (2023) och Refors Legge m.fl. (2023).

3.2 Intervjuresultat

Våra respondenter har olika bakgrunder. Två av dem har en utbildning med inriktning mot ekonomi samt erfarenhet av forskning inom ekonomiska ämnen och två har utbildningar med andra inriktningar och forskningserfarenhet inom säkerhetspolitiska ämnen. På grund av detta upplevde de studier om utländska investeringar på olika sätt. De med ekonomiutbildning kände sig från början trygga i sin förståelse för de grundläggande mekanismerna som driver utländska investeringar. De upptäckte dock under studiernas gång de många potentiella fördjupningsområdena. Ett exempel som nämnts är skillnader i de ekonomiska flödena mellan olika länder. Det är dock ett faktum att de länder som väcker mest uppmärksamhet – det vill säga Ryssland eller Kina – är i själva verket förhållandevis små aktörer vad gäller investeringar i Sverige. Andra exempel är problematiken kring att definiera de grundläggande begreppen (såsom t.ex. nationalitet, ägande, risk, utländsk investering), icke-ekonomiska motiv bakom investeringar eller stora svårigheter med tillgång till pålitlig information.

De respondenter med utbildning inom andra ämnen än ekonomi såg sitt deltagande i studierna som lärorika tillfällen för att öka sin kompetens inom ekonomiska frågor. De lyfte möjligheten till att diskutera med andra projektdeltagare, andra medarbetare på myndigheten och personal på andra

Titel/Title
FOI:s forskning om utländska investeringar och ägande

Memo nummer/Number
FOI Memo 8443

myndigheter som på ett eller annat sätt berördes av studierna. Även de med ekonomiutbildning uppskattade möjligheten till att utöka sin förståelse för säkerhetspolitiska ämnen och metoder genom samarbete inom projekten.

Respondenterna uppskattade även möjligheten till att utveckla sin kompetens om forskningsmetoder. Flera av de analyserade studierna krävde att forskningsmetoder användes som var mindre vanliga inom respondenternas tidigare arbetsområden. Exempelvis var möjligheten att arbeta med utveckling av en större databas en betydande erfarenhet.

Registret över verkliga huvudmän utdraget från Bolagsverkets databas är en mycket viktig del av FOI:s forskningsinfrastruktur i ämnet. Enligt respondenternas vetskap finns registret fortfarande tillgängligt för FOI-forskare, även om det finns både tekniska och organisatoriska svårigheter med tillgången. Respondenterna vittnade om stort intresse för detta material även från andra institutioner, inklusive statliga myndigheter.

En annan typ av insamlat datamaterial kom från öppna källor. Detta inkluderar medierapportering, bolagens offentliga årsredovisningar, myndigheters föreskrifter och andra publicerade dokument. Även detta material finns fortfarande tillgängligt.

För det mesta har respondenterna inte använt sig av sina nyförvärvade kunskaper om utländska investeringar. Respondenterna med icke-ekonomiska utbildningar lyfte dock fram att deras kunskaper inom ekonomiska frågor i vissa fall hade en inflytande på deras arbete inom andra forskningsprojekt, framför allt i sådana projekt där inga andra ekonomer medverkade. Alla respondenter tyckte dock att frågorna rörande utländska investeringar var intressanta att fortsätta arbeta med.

Förutom att utöka studieobjekten genom att inkludera flera länder (Saudiarabien har nämnts i sammanhanget) och flera samhällssektorer och branscher av vikt för samhället (såsom t.ex. halvledarbranschen eller ägande av fastigheter), lyfte respondenterna fram utländska investeringars betydelse för samhällets funktionalitet. Detta nämdes i samband med den ekonomiska effektiviteten som den internationella handeln bidrar till. Men de nämnde även den sårbarhet som finns i vissa samhällskritiska sektorer och vikten av deras funktionalitet i kris och krig. Som exempel lyftes erfarenheterna från kriget i Ukraina och från Covid-19-pandemin. Det poängterades dock att flera av dessa utmaningar rörde potentiellt brottsliga företeelser och föll därför utanför ramen för FOI:s mandat och uppdrag. Istället bör dessa frågor lämnas till rättsväsendet där FOI kan agera som expertstöd.

Vidare efterfrågade respondenterna en mer nyanserad syn på utländska investeringar. Potentiella forskningsområden som nämdes i sammanhanget var investeringarnas juridiska aspekter, skillnader mellan direkt- och portföljinvesteringar och utgående investeringar från svenska företag.

Alla respondenter vittnade om ett stort intresse för liknande frågor från andra myndigheter. Som exempel nämdes Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Tullverket, Lantmäteriet, Kommerskollegium, Inspektionen för strategiska produkter samt inköpsansvariga enheter i kommunal verksamhet. Respondenterna var dock tveksamma till om dessa aktörer hade ett finansiellt utrymme för att kunna beställa studier av FOI på området. Däremot skulle beställningar potentiellt kunna komma från regeringskansliet (vilket departement beror på den specifika beställningens inriktning) som rimligtvis kan förväntas ha ett intresse av den synergi som FOI:s expertstöd kan medföra.

4 Diskussion och slutsatser

I det här memot har en sammanställning gjorts av de studier om utländska investeringar som genomförts på myndigheten under de senaste åren. Sammanställningen visar att forskare verksamma vid FOI har studerat ämnet utifrån flera olika perspektiv och med en stor bredd av frågeställningar och metodologiska ansatser. Det går att notera att frågeställningarna i mångt och mycket domineras av säkerhetspolitiska perspektiv. Detta är långt ifrån förvånande med tanke på myndighetens uppdrag och

Titel/Title
FOI:s forskning om utländska investeringar och ägande

Memo nummer/Number
FOI Memo 8443

expertisområde. Samtidigt måste det även poängteras att det främst är forskare vid myndighetens säkerhetspolitiska enhet som är drivande, framför allt i de tidigare analyserade studierna. Forskare från den försvarsekonomiska enheten har blivit mer aktiva i området på senare år.

Mycket av den kompetens som byggts under samtliga studier inom området på FOI finns kvar, även om en del i viss utsträckning är personbunden och kan ha gått förlorad vid personalomsättning. En databas som konstruerats tillsammans med Bolagsverket i samband med en av studierna finns i dagsläget kvar. Databasen innehåller en sammanställning av verkliga huvudmän för företag verksamma i Sverige. Utöver detta kan även vissa prenumerationer och beställningar av andra data från bland annat SCB, andra myndigheter och privata aktörer vara av intresse.

Det bör även tilläggas att flera andra forskare på FOI har genomfört studier inom angränsande ämnen som dock inte ingick i vår litteraturstudie. Ett bra exempel är studierna inom geoekonomi, det vill säga staternas bruk av ekonomiska medel (varav direktinvesteringar kan vara ett typfall) för att uppnå politiska mål (Johnson och Oxenstierna, 2022; Johnson, 2023; Johnson och Junerfält, 2023). Intersektionen mellan dessa två områden är ett intressant tema för fortsatt forskning. Budryk m.fl. (2023) lyfter till exempel sanktionerna mot Ryssland som en potentiell svårighet för den svenska sjukvården som behövde säkerställa att ryska bolag inte fanns med i leveranskedjorna.

Denna studie har kommit fram till att FOI inte har möjlighet att på egen hand fördjupa sig inom samtliga delar inom området utländskt ägande och utländska investeringar. Det är tydligt att flera frågeställningar kan behöva tas om hand av en annan myndighet eller organisation med relevant kompetens, resurser och mandat för att genomföra operativt arbete (t.ex. Polisen, Säkerhetspolisen, eller Inspektionen för strategiska produkter). Det finns dock en stor nytta med att forskare och analytiker från FOI kan delta i arbetet och stötta en sådan myndighet med sin expertis.

För att kunna fylla sin roll som expertstöd behöver dock FOI kontinuerligt utveckla sin kompetens inom ämnet utländska investeringar. En möjlig väg är att fortsätta arbeta med projekt inom utvalda, strategiska områden, exempelvis de som respondenterna föreslår, det vill säga utländskt ägande av fastigheter eller utländska investeringars påverkan på samhällskritiska sektorer och andra skyddsvärda verksamheter, samt svenska investeringar i riskländer.

En utmaning för FOI:s verksamhet är dock myndighetens finansieringsmodell som innebär att forskningens frågeställningar drivs i första hand av uppdragsgivarna medan FOI:s forskares möjlighet till att utveckla projekt utifrån egna forskningsintressen är begränsad. Detta kan åtgärdas genom att myndigheten tar större initiativ i dialogen med potentiella uppdragsgivare.

En stor styrka som FOI har är den databas som byggts i samband med några av de tidigare studierna som flera andra myndigheter uttryckt intresset för. Databasen utgör en viktig del av FOI:s forskningsinfrastruktur men har på senare tid inte uppdaterats. Som Oxenstierna (2022: 18) konstaterar, *”för detta [att vidareutveckla den befintliga databasen] krävs dock ett omfattande arbete med utgångspunkt i de upphandlingar och investeringar som sker [inom utvalda sektorer] (...). I dagsläget har FOI inte personalresurser för detta.”* I och med att enheten för försvarsekonomi blir mer aktiv samt utökar sin kunskapsbas i ämnet kan det dock finnas en möjlighet till att databasen i viss mening hittar sitt hem inom myndigheten.

En annan aspekt för att stärka myndighetens initiativ inom området är en starkare förankring i den teoretiska debatt som rör utländska investeringar. I denna studies sammanställning var det de tillämpade problemen som var drivande för forskningsprojekt. Genom att lägga mer fokus på teoribildning kan myndigheten på egen hand föreslå teoridrivna frågeställningar för potentiella uppdragsgivare. Detta arbete har i viss mening redan påbörjats då några av de senaste studierna använder ett teoretiskt ramverk utvecklat av Moran (2009; 2015). Denna möjlighet finns även inom den akademiska debatten om utländska investeringar som blivit mer aktiv de senaste åren (se t.ex. Clegg et al., 2018; Cuervo-Cazurra, 2018; Lai, 2021; Chen och Meunier, 2022). FOI rekommenderas därför att ta vara på möjligheten att etablera sig inom debatten. Att delta i forskningskonferenser på temat är en möjlig väg att följa i detta avseende. En annan väg är att inleda dialog och delta i seminarier

Titel/Title
FOI:s forskning om utländska investeringar och ägande

Memo nummer/Number
FOI Memo 8443

med de närliggande svenska lärosäten som är globalt världsledande inom ämnet utländska investeringar (se t.ex. Vahlne & Johanson, 2017), såsom Uppsala universitet, Mälardalens universitet i Västerås, Handelshögskolan i Stockholm och Handelshögskolan vid Göteborgs universitet.

5 Referenser

- Almén, O., 2023, *Kinesiska investeringar i Sverige: en kartläggning*, FOI-R—5474—SE, Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Almén, O., Lusua, J., och Malmlöf, T., 2022, *Ryska investeringar och ekonomiska intressen i Sverige*, FOI-R—5377—SE, Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Almén, O., och Weidacher Hsiung, C., 2022, *China's economic influence in the Arctic region. The Nordic and Russian cases*, FOI-R—5326—SE, Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Budryk, M., Dahl, A., Lackenbauer, H., Refors Legge, M., och Lusua, J., 2023, *Utländska investeringar och ägande i svensk hälso- och sjukvård – En studie om risker*, FOI-R—5448—SE, Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Chen, Z.T., och Meunier, S., 2022, 'Behind the screen: Understanding national support for a foreign investment screening mechanism in the European Union', *The Review of International Organizations*, 17 (3), ss. 513-541, DOI: 10.1007/s11558-021-09436-y.
- Clegg, L.J., Voss, H., och Tardios, 2018, 'The autocratic advantage: Internationalization of state-owned multinationals', *Journal of World Business*, 53 (5), ss. 668-681, DOI: 10.1016/j.jwb.2018.03.009.
- Cuervo-Cazurra, A., 2018, 'Thanks but no thanks: State-owned multinationals from emerging markets and host-country policies', *Journal of International Business Policy*, 1 (3-4), ss. 128-156.
- Hellström, J., 2016, *China's Acquisitions in Europe. European Perceptions of Chinese Investments and their Strategic Implications*, FOI-R—4384—SE, Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Hellström, J., Almén, O., och Englund, J., 2019, *Kinesiska bolagsförvärv i Sverige: en kartläggning*, FOI Memo 6903, Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Hellström, J., Almén, O., och Englund, J., 2021, *Chinese corporate acquisitions in Sweden: a survey*, FOI Memo 7466, Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Johnson, A., 2023, *Finansiell statskonst*, FOI Memo 8366, Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Johnson, A., och Junerfält, T., 2023, *Början till slutet av dollarns dominans?*, FOI-R—5432—SE, Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Johnson, A., och Oxenstierna, S., 2022, *Sanktioner som svar på Rysslands krig mot Ukraina*, FOI-S—6521—SE, Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Lai, K., 2021, 'National security and FDI policy ambiguity: A commentary', *Journal of International Business Policy*, 4 (4), ss. 496-510.
- Moran, T.H., 2009, *Three Threats: An Analytical Framework for the CFIUS Process*, Policy Analyses in International Economics (89), Washington, DC: Peterson Institute for International Economics.

Titel/Title
FOI:s forskning om utländska investeringar och ägande

Memo nummer/Number
FOI Memo 8443

- Moran, T.H., 2015, *Chinese Investment and CFIUS: Time for an Updated (and Revised) Perspective*, Policy Brief (15-17), Washington, DC: Peterson Institute for International Economics.
- Oxenstierna, S., 2022, *Forskningsdelområdet Försvarsekonomi*, FOI-D—1161—SE, Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Petersson, M. (red.), Ädel, M., Malmlöf, T., Almén, O., Denward, C., och Holmquist, E., 2020, *Utländska direktinvesteringar i skyddsvärda branscher: En studie av risker, branscher och investerare*, FOI-R—5069—SE, Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Refors Legge, M., Dahl, A., Budryk, M., Lackenbauer, H., och Lusua, J., 2023, *Utländska investeringar och ägande i svensk grund- och gymnasieskola – En studie om risker*, FOI-R—5466—SE, Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Säkerhetspolisen, 2023, *Säkerhetspolisen 2022-2023*, Stockholm: Säkerhetspolisen.
- Vahlne, J.E., och Johanson, J., 2017, 'From internationalization to evolution: The Uppsala model at 40 years', *Journal of International Business Studies*, 48, ss. 1087-1102, DOI: 10.1057/s41267-017-0107-7.

Titel/Title
FOI:s forskning om utländska investeringar och ägande

Memo nummer/Number
FOI Memo 8443

Bilaga: Intervjuguide

Intervjufrågor för intervju om rapporter inom ämnet utländska investeringar och utländskt ägande

Intervjuare:

Respondent:

Datum:

**Vad har du lärt dig om utländska investeringar genom ditt arbete i studien X?
(Fokus på det som inte står med i rapporten.)**

Vilket datamaterial har du/ni samlat in för studien? Finns det kvar?

Vad har du för förståelse av de ekonomiska och andra mekanismer som ligger till grund för utländska investeringar?

I vilken utsträckning diskuterades dessa mekanismer i studien?

Har du använt dig av denna kunskap i andra studier? På vilket sätt? / Varför inte?

Utifrån dina erfarenheter, vilka andra studier rörande utländska investeringar skulle kunna vara av intresse för dig?